

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут філології
Кафедра романської філології

**РЕАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ *ЖИТТЯ* У ТВОРІ ЖОРЖА ПЕРЕКА
«LA VIE MODE D'EMPLOI»**

Кваліфікаційна робота

на здобуття ОС «бакалавр»
студента IV року навчання
галузі знань 03 «Гуманітарні науки»,
спеціальності 035 «Філологія»,
спеціалізації 035.055 «Романські мови та
літератури (переклад включно),
перша - французька»,
ОП «Французька мова та переклад,
англійська мова та друга романська
мова»,

Дмитра ЗІМИ

Науковий керівник:

к. філол. н., доц. кафедри романської
філології

Марина КОСТЮК

Рецензент:

к. філол. н., док. Університету Монпельє
III (Франція), доц. кафедри романської
філології

Ірина ЛЕПЕТЮК

«Допущено до захисту»

Протокол № 9 засідання кафедри

романської філології від 19 квітня 2024 року

Завідувач кафедри _____ **Ірина СИТДИКОВА**

Київ-2024

АНОТАЦІЯ

Зіма Д.О. Реалізація концепту ЖИТТЯ у творі Жоржа Перека «La vie mode d'emploi». - Кваліфікаційна (бакалаврська) робота на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня вищої освіти спеціалізації 035 «Філологія» (Французька мова та переклад, англійська мова та друга романська мова). - Навчально-науковий інститут філології, Київ, 2024.

Бакалаврська робота присвячена вивченню та дослідженню питань - використання концептів, зокрема концепту «життя» у літературі та творчості Жоржа Перека. У теоретичній частині для освоєння інформації було проведено дослідження існуючих наукових статей та джерел, які надають пояснення терміну «концепт». Під час дослідження також були опрацьовані поняття та галузі, метою яких є вивчення терміну «концепт» у сучасному світі та вплив «концептів» на сприйняття твору. Досліджено галузь когнітивної лінгвістики та її вплив на дослідження «концептів». В практичному розділі здійснений аналіз твору «La vie mode d'emploi», зокрема: проаналізоване авторське зображення персонажів твору, особливості задіяні автором під час написання книги, аналіз концепту «життя». Виконана порівняльна характеристика використаних у творі концептів, та їх перетин з концептом «життя».

Результатом проведеної роботи стало розуміння складності авторського письма Жоржа Перека, вплив концептів та концептуальної картини світу автора на сприйняття його твору читачем. Виокремлено причину по якій концепт «життя» являє собою основу усіх концептів.

Ключові слова: концепт, концептологія, когнітивна лінгвістика, концепт «життя», новаторство.

ABSTRACT

Zima D.O. Realisation of the concept of LIFE in the work of Georges Perec 'La vie mode d'emploi'. - Qualification (bachelor's) thesis for the higher education qualification level of 035 'Philology' (French language and translation, English and other Romance languages). - Educational and Research Institute of Philology, Kyiv, 2024.

The bachelor's thesis is devoted to the study and research of the use of concepts, in particular the concept of 'life' in the literature and works of Georges Perec. In the theoretical part of the study, the author conducted research of existing scientific articles and sources that provide an explanation of the term 'concept'. The study also examined the concepts and fields aimed at studying the term 'concept' in the modern world and the impact of 'concepts' on the perception of a work. The field of cognitive linguistics and its influence on the study of 'concepts' are investigated. The practical section analyses the work 'La vie mode d'emploi', in particular: the author's portrayal of the characters in the work, the features used by the author when writing the book, and the analysis of the concept of 'life'. A comparative characterisation of the concepts used in the work and their intersection with the concept of 'life' is made.

The result of this work is an understanding of the complexity of Georges Perec's writing, the influence of concepts and the author's conceptual worldview on the reader's perception of his work. The reason why the concept of 'life' is the basis of all concepts is highlighted.

Keywords: concept, conceptology, cognitive linguistics, concept of 'life', innovation.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ ПОНЯТЬ, ТЕОРЕТИЧНИЙ РОЗБІР ПОНЯТТЯ «КОНЦЕПЦІЇ»	6
1.1 Значення терміну « концепт»	6
1.2 Концепт як ключове поняття когнітивної лінгвістики.....	13
1.3 Основні літературні концепти.....	16
Висновки до першого розділу.....	17
РОЗДІЛ 2. КОНЦЕПТ ЖИТТЯ У ТВОРІ «LA VIE MODE D’EMPLOI»	19
2.1 Лексико-стилістичні особливості.....	19
2.2 Новаторство твору «La vie mode d’emploi».....	26
2.3 Головні персонажі та їх історія.....	30
2.4 Концепт «Життя» у романі «La vie mode d’emploi».....	34
Висновки до другого розділу.....	39
ВИСНОВКИ	41
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	43
ДОДАТКИ	46

ВСТУП

Література займає визначне місце у сучасному світі. Вона є одним з основних елементів розвитку суспільства. Література здатна перенести читача у час про який писав обраний ним автор. Вона розвиває почуття, емоційне сприйняття інформації, психіку, і навіть здатна до формування свідомості та характеру людини.

Завдяки існуванню літератури у світ з'явилися такі важливі для людства сфери як: перекладознавство, освіта, культурологія, та багато інших.

Одним з характерних явищ для літератури є використання концептів і їх аналіз. Так одним з основних літературних концептів є концепт життя. Даний концепт здатен не лише емоційно перенести людину у певний всесвіт, а й дати змогу осягнути світогляд автора, і зрозуміти на який підставах був сформований такий авторський світогляд. Дослідження концепту життя є особливо цікавим у сфері літератури постмодерну, в якій життя зображено як феномен, складний, неосяжний, багатозначний феномен. Так, гарним прикладом відображення життя з точки зору постмодерністського письма є твір Жоржа Перека «La vie mode d'emploi».

Жорж Перек є видатним письменником та представником спілки «УЛПО». Як видатний представник спілки, він наділив власний твір ускладненнями, обмеженнями та складною мозаїчною системою. «La vie mode d'emploi» - це багатогранний енциклопедичний опис людських життів, в якому розкривається суть людського існування через призму життя персонажів твору.

Дана тема є **актуальною** насамперед через швидкий розвиток та підвищену цікавість до концепцій та концептології, як нової сфери у дослідженні взаємодії концептів у полі художньої чи індивідуальної концептосфери.

Методологічною основою є твір Жоржа Перека «La vie mode d'emploi», та роботи таких дослідників як: А. Н. Приходько, Л. Лисиченко, Н. Слухай.

Мета – дослідження використання концепту життя, аналіз концепту життя, як основи для формування інших концептів.

Завданням дослідження є:

- Ознайомлення з концептами літератури
- Визначення літературної концептосфери
- Визначення ролі концепту життя у формуванні інших концептів
- Ознайомлення з сферою когнітивної лінгвістики

Основні методи дослідження: теоретичний аналіз твору та матеріалів, систематизація та виокремлення важливої інформації, аналіз літературних статей та відгуків критиків, аналіз внутрішньої будови твору.

Наукова новизна закладається в широкоформатному аналізі твору, визначенню та класифікації використаних автором методів для написання твору, розкриття функцій застосованих автором методів.

Об'єкт дослідження – твір Жоржа Перека «*La vie mode d'emploi*», відгуки критиків, наукові статті.

Предметом дослідження виступає використання концепту життя, концепт життя як основа та збірка інших концептів, використання новітнього авторського зображення життя.

Практичне значення - результати даної роботи можуть бути використані студентами для написання курсових і бакалаврських робіт та у підготовці до таких дисциплін як когнітивна лінгвістика, лексикологія, стилістика французької літератури.

Структура роботи - робота складається зі вступу, двох розділів із висновками, загального висновку, списку використаної літератури, списку додатків.

РОЗДІЛ 1. ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ ПОНЯТЬ, ТЕОРЕТИЧНИЙ РОЗБІР ПОНЯТТЯ «КОНЦЕПЦІЇ».

1.1 Значення терміну «концепт» та його функція у літературі

Поняття «концепт» - це ключова тема для дискусій у когнітивній лінгвістиці. Концепт – це одиниця, яка зображує загальне розуміння, знання, образ або поняття про явище чи об'єкт в свідомості людини.

У сучасній лінгвістиці вивчення природи концепту має першорядне значення. Проте необхідно пам'ятати, що існує безліч найрізноманітніших точок зору на концепт, і що будь-яка спроба зрозуміти його природу вимагає розуміння цього факту. Насамперед надзвичайна розбіжність у підході до аналізу концепту пов'язана з тим, що питання про розмежування подібних явищ неясне і, як наслідок, виникає термінологічна плутанина. Насамперед це «концепт», «поняття» і «сене».

Якщо поняття являє собою сукупність суттєвих знань про предмет, то концепт являє собою утворення яке залежить від національного менталітету, і в якому зберігаються знання про предмет, а виражаються за допомогою певних мовленнєвих засобів, таких як лексика та фразеологія.

Є й інші відмінності: поняття має суттєві та необхідні характеристики, тоді як концепт має несуттєві характеристики. Поняття мають простішу структуру порівняно з концептами, бо в структурі понять переважає змістовна складова, та не всі елементи представлені.

Нині одна з найскладніших і спірних проблем теоретичного мовознавства - проблема їхньої диференціації. Існує безліч різних думок щодо вирішення цієї проблеми.

За останні десять років багато чого змінилося в тому, як ми розуміємо це питання. Концепти слугують мостом між словами і дійсністю поза мовою, тому значення слова не обмежується його компонентами. Багато лінгвістів вважають, що ідея ширша, ніж значення слова.

В сучасному світі вивчення тематики «концепту», його визначення, класифікація є доволі популярною справою. Так, вивченням проблематики концептів в лінгвістиці займалися такі дослідники, як: Л. Лисиченко, О. Селіванова, В. Уженко. Завдяки цікавості до тематики концептів наприкінці ХХ ст., сформувалась наука – лінгвоконцептологія. Вона була сформована у рамках когнітивного способу дослідження мови.

Поняття лінгвоконцептологія було сформоване лише вкінці ХХ століття. Його формування відбулося у рамках когнітивного підходу, яке займалося дослідженням впливу мови. Наразі лінгвоконцептологія знаходиться на етапі активного розвитку, і з кожним днем все більше вчених доєднуються до досліджень цієї сфери.

Термін «концепт» почав широко вживатися дослідниками та авторами, що сприяло його появі у таких науках, як когнітивна семантика, лінгвістика текстів, лінгвокультурологія та інші.

У вузькому сенсі лінгвістика розглядає концепт:

- 1) Як універсальну річ, яка формується на основі досвіду людини.
- 2) Як категорію логіки, через яку культура потрапляє у ментальність людини.
- 3) Як основу національного менталітету.

Відповідно до думки українського дослідника А.Н. Приходько[1], «вузьке» розуміння терміну концепт, як певної семантичної сутності, яка міститься в основі слова дає змогу провести аналіз усіх можливих значень концепту спираючись на його нашарування конотацій на значенні окремих слів.

Проте у ширшому розумінні, концепт включає в себе індивідуальне світосприйняття певного індивідууму, яке виражається своєрідними мовними засобами.

Досліджуючи концепт деякі лінгвісти порівнюють його з терміном поняття або лексичне значення. В той час як інші навпаки розривають їх пов'язаність і формують думку як про дві окремі категорії.

У зв'язку з тим, що концепт розглядається як підтвердження існування цінностей властивих тільки тій чи іншій культурі, вчені виокремлюють таку тріаду: знання – концепт – уявлення. Так, етимологічний сенс концепту піддається сприйняттю і розумінню тільки для певної категорії людей. Однак основою для лінгвістів все одно залишається концепт-поняття. Проте, для літературознавців існує три схожих поєднання: концепт – авторська ідея, концепт – образ – символ, концепт – мотив – стереотип.

Варто зазначити, що на період сьогодення термін «концепт» не має чіткого та однозначного визначення, однією з причин цієї невизначеності є певна відносна новизна цього терміну, навіть не зважаючи на його часте використання. Причиною цього є його важка багатовимірна структура до якої входить не лише понятійна основа, а й соціо- та психо-культурна частина. Дехто рівняє термін «концепт» з терміном «поняття».

На сьогодні сучасне мовознавство виділяє три основоположні підходи до розуміння та класифікації поняття «концепт». Це – когнітивний, лінгвістичний та культурологічний підходи.

Семантико-когнітивний підхід – підхід у якому термін «концепт» сприймається як змістовну одиницю пам'яті та ментально-лексичної системи. [2, с.7]. Основним напрямом цього підходу є вивчення співвідношення семантичних та когнітивних процесів. Мова сприймається як інструмент опису для відкриття свідомості людини та її концептуальних структур.

Лінгвістичний підхід – представники цього підходу надають концепту усе значення слова разом з усіма елементами.

Культурологічний підхід – прихильники цього підходу вважають що «концепт», це основа культурного осередку в ментальності людини.

Історично поняття «концепт» перейшло до різних галузей саме з філософії та логіки. Його було запозичено з математики завдяки роботам А. Черча та Г. Фреге. Перебуваючи під тиском структуралістської парадигми яка була притаманна часу в якому проживав Фреге, він відкинув ідею ментальних образів у мові і не поєднував функціонування концепту з індивідуальною когнітивною діяльністю.

Також концепти створюють явище, яке називається концептосферою. Так, визначення концептосфери надає О. Селіванова, на її думку концептосфера – це частина концептуальної картини світу, система концептів, яка сформована ґрунтуючись на уявленнях людини та репризинтована сукупністю одиниць пам'яті. [3, с.261].

Можна виділити такі основні концептосфери, як мікро та макрогрупові, національні та цивілізаційні та загальнолюдські. Концептосфери можна розділити за їх тематикою: емоційна, освітня, текстова, тощо.

У сучасному світі концепт має широке значення та використовується у багатьох сферах, які можуть бути повністю протилежними одна одній.

Завдяки своїй поширеності феномен концептів став цікавим матеріалом для вивчення у сучасних науковців. Але і досі це поняття не має певного визначення. Так, у сфері лінгвістики сучасні науковці прикладають зусилля аби позбавитись від цієї невизначеності та багатозначності.

У лінгвістику цей термін потрапив завдяки тісній пов'язаності лінгвістики з філософією та психологією. [4, с.15].

Н. Слухай визначила, що концепти повинні розглядатися починаючи з складних ментальних утворень, це – знання, розуміння, віра, думка; до більш звужених форм – життя та смерті. [5, с.464].

Завдяки пов'язаності з психологією та філософією існують різні підходи до вивчення «концепту».

Так, у філософській парадигмі можна зазначити такі підходи: Логіко-філософський та власно-філософський.

Власно-філософський підхід базується на концептуалізмі. Представники цього підходу, такі як П. Абеляр сприймали концепт як універсалію і вважали що всі одиничні речі мають щось загальне, так ґрунтуючись на основі цього і з'являється поняття, яке виражається за допомогою слова. [6, с.300].

Логіко-філософський підхід базується на основах логічного аналізу мови та лінгвістичної філософії. Такі дослідники, як Г. Райл, Г. Фреге, Б. Рассел, які є представниками цього підходу, зазначили, що головним об'єктом філософії повинна бути мова.

Отже «концепт» є багатовимірним значенням, яке потребує детального дослідження у різних галузях науки.

Однак вчені дійшли до висновку та виокремили різницю між художнім та лінгвістичним концептом. Таким чином художній концепт є поєднанням почуттів, емоцій, поняття, колективного зерна та уявлення, які створюються виключно індивідуально.

У літературі «концепт» використовується для аналізу тексту. Однак не усі науковці та дослідники повністю враховують важливість смислового навантаження. Для визначення важливості «концепту» у літературі варто звернути увагу на такі ознаки:

- Зберігання культурної спадщини
- Зберігання та зображення світосприйняття людини
- Зберігання принципів духовної, матеріальної чи соціальної спадщини людини

Ці ознаки властиві великій кількості концептів але в них вони виконують естетичну функцію, тому дослідження таких концептів включає аналіз їхньої

художньої природи з урахуванням значень, виявлених у концепті іншими науковими дисциплінами [7].

Література як і лінгвістика розмежовує значення термінів «концепт» та «поняття», але для літератури список термінів які є близькими за значення значно ширший, так, у літературі цей список поповнюється такими термінами «символ», «образ», «мотив», «архетип», «міф».

В літературі відповідно до літературознавчої енциклопедії Ю. Коваліва можна знайти дану класифікацію для терміну концепт:

«(лат. concertus: думка, поняття, від concipio: збираю, задумую) – формулювання, розумний образ, загальна думка, поняття, інноваційна авторська ідея, мотив, що домінують у художньому творі чи літературознавчій статті» [8, с.521]

Не зважаючи на відсутність визначеної класифікації типів концепту для літератури варто виділити три основні типи:

- Текстовий
- Художній
- Культурний

Текстовий концепт – *«мовленнєво-розумове утворення змістового плану, яке характеризується багатозначною напруженістю та надкатегорійністю і на текстовому рівні імплікує сукупність певних ознак метаобразів художнього твору для їхньої подальшої імплікації» [9, с. 39]*

Художній концепт – це зображення індивідуального світосприйняття автора. Цей концепт поєднує у собі почуття, емоції, авторське світобачення і дозволяє зрозуміти сприйняття світу через парадигму автора. Аналізуючи даний тип концепту можна зрозуміти як функціонують мовні засоби у творі, і також звернути увагу на морально-естетичні цінності автора які були притаманні тій чи іншій епосі. [10, с. 271].

Культурний концепт – це так звані ключові аспекти культури, які притаманні установкам певних етносів, і в яких відображаються особливості національності, та сприйняття світу цією національністю. [11, с.250].

Саме ці три типи концептів, займають найвизначніше місце у літературному дискурсі, так як вони відкривають та відображують індивідуальне бачення автором, з точки зору світосприйняття, національності та культурних чинників, які так чи інакше впливають на стиль створення текстів.

Літературний концепт є поняттям, що охоплює глибокі ідеї, філософські принципи та естетичні виміри, які лежать в основі творів літератури або літературних напрямків. Він є важливим конструктом для розуміння сутності літературної творчості, її впливу на суспільство та культурні процеси. Літературний концепт визначається через комплексний аналіз текстів, стилістики, мовних засобів, образів, символів, тематики та інших літературних елементів. Це може бути ідеологічна платформа, естетична програма, культурний знак чи специфічний погляд на світ, який відображається у творчості письменників.

Літературний концепт є динамічним явищем, що змінюється під впливом історичних, соціокультурних та інтелектуальних факторів. Він відображає домінуючі тенденції у своїй епохі, але також може бути переосмислений та відтворений в різних контекстах та часах.

Літературні концепти можуть відображати широкий спектр тематичних, ідеологічних та естетичних уподобань. Вони можуть бути пов'язані з релігією, політикою, філософією, мораллю, соціальними питаннями, природою людини, трансформацією суспільства, міжособистісними відносинами та багатьма іншими аспектами.

Він є ключовим для розуміння не лише окремих творів, але й для аналізу літературних напрямків, шкіл, епох і культурних рухів. Він допомагає

розкрити сутність творів, їхнє значення для суспільства, а також взаємозв'язки між літературою та іншими аспектами культури.

Отже, літературний концепт є важливим інструментом для аналізу, інтерпретації та розуміння літературних явищ, він відображає глибокі культурні та інтелектуальні процеси, що відбуваються в межах суспільства.

1.2 Концепт як ключове поняття когнітивної лінгвістики

З розвитком когнітивної лінгвістики термін «концепт» став широко використовуватися в лінгвістичних дослідженнях. Мислення є оперуванням концептами структурованого знання, оскільки людина мислить концептами, комбінує їх і здійснює в рамках концептів та їхніх поєднань глибинні предикації, створюючи нові концепції в процесі мислення.

Основною задачею когнітивної лінгвістики є аналіз проблематики ролі мови у житті людини, у процесі освоєння світу, здобуття знань та понять, які закріплюються мовленнєвими знаками та проблематика відношення мовленнєвих картин світу та концептів, зв'язок мови та когнітивних здібностей. Опис і вивчення таких процесів, як опрацювання та перероблення інформації. Дослідження загальновідомих аспектів та принципів для організації когнітивних здібностей людини. Встановлення їхньої взаємодії та взаємозв'язку.

Когнітивна лінгвістика – це новий напрямок у науці який має доволі стрімкий розвиток. Вивченням когнітивної лінгвістики та когнітивного підходу загалом є такі вчені – Р. Лангакер, Д. Тейлор, А. Ченкі, М. Полюжин та інші.

Основною ідеєю когнітивної лінгвістики є її пов'язаність з концептуальною системою людини, яка організовує та дає розуміння оточуючого світу та набутого досвіду. В лінгвістиці концепти використовують для пояснення мовних явищ шляхом дослідження основних психічних процесів.

Об'єкт когнітивної лінгвістики - мова як засіб пізнання. Згідно з положеннями цієї наукової дисципліни, мова - це те, що допомагає отримати доступ до розумових процесів. Оскільки в мові фіксується досвід людини, образ її мислення, мова є не просто системою знаків, які розуміють абстрактно, а такою системою, яка кодує і трансформує інформацію, слугуючи пізнавальним механізмом.

На території України дослідження та цікавість до когнітивної лінгвістики можна відзначити створенням «Української асоціації когнітивної лінгвістики і поетики», 10 грудня 2012 року.

З розвитком когнітивної лінгвістики з'явилися такі відгалуження як, наприклад, концептологія. Наразі концептологія на теренах України викликає неабияке зацікавлення у дослідників, таких як: Г. М. Яворська, А. П. Загнітко, В. І. Кононенко, Т. В. Радзівська, О. П. Воробйова та інші.

Описуючи завдання сучасної когнітивної лінгвістики, насамперед варто зазначити, що вона належить до цілої низки наук, які за допомогою особливих методів досліджують спільний предмет, а саме когніцію. У цьому зв'язку можна говорити про існування так званої когнітивної науки.

Когнітивна наука міждисциплінарна, об'єднує велике число наукових напрямів: когнітивну психологію, когнітивну лінгвістику, логічний аналіз мови, філософську теорію когніцій, нейрофізіологію, теорію штучного інтелекту, когнітивну соціологію, когнітивне літературознавство. Таким чином, практично в кожній гуманітарній науці з'явилася окрема царина, де при аналізі застосовується когнітивний підхід до відповідних об'єктів.

Розглядаючи питання про методи когнітивної лінгвістики, слід сказати, що основою для створення її методології стали теоретичні здобутки саме науковців-психолінгвістів.

Концепт, як фундаментальне поняття почав існувати саме з появою когнітивної лінгвістики, так як саме він є механізмом, який зображує

індивідуальну когнітивну діяльність людини та її концептуальну картину світу.

Так деякі вчені виокремлюють перелік підходів до розуміння концептів:

- Концепт виступає абстрактним поняттям, яке з'являється базуючись на життєвому досвіді
- Концепт як сутність поняття у формі образів, символів та понять
- Концепт як особисте осмислення
- Концепт в ролі ідеї з абстрактними та емоційно-оціночними ознаками
- Концепт як культурна спадщина

Останнім часом головною проблематикою когнітивної лінгвістики являється відображення цілісної картини світу у свідомості певної людини, закріпленої мовою. Набуваючи досвіду, людина перетворює його на певні концепти, які, логічно взаємодіючи між собою, створюють концептуальну систему. Ця система безперервно конструюється, модифікується і уточнюється. Концепти, інтегруючись у систему, зазнають впливу інших концептів і змінюються. З плином часу змінюються як кількість концептів, так і обсяг їхнього змісту.

Дуже важливою частиною когнітивної лінгвістики стало поняття концептосфера. За визначенням деяких науковців концептосфера – це сукупність концептів нації, і створена усіма потенціями концептів носіїв мови. Чим більше розвиток нації, такий як релігія, історія, мистецтво, культура, фольклор, література тим більше її концептосфера.

В одній концептосфері концепти здатні поєднуватись між собою засновуючись на схожості, різниці чи послідовності по відношенню один до одного. Так, серед лінгвістів вважають що навіть між розумінням «чай» та «небо» є зв'язок. Адже, небо це земля, земля це вода, вода це пити, пити це чай.

Можна підсумувати що концептосфера це така собі база даних мислення та структуризації концептів притаманних для тих чи інших народів.

1.3 Основні літературні концепти

Література є однією з найстаріших форм мистецтва. Вона є відображенням плину часу, людських думок, культури тієї чи іншої епохи, тощо. Завдяки літературі ми здатні аналізувати настрої людства притаманні тій чи іншій епосі в тому чи іншому місці.

Основою будь-якого літературного витвору є його концепт. Літературні концепти це ключові теми та мотиви, які створюють картину життя та мислення. Концепти є інструментами за допомогою яких досліджують такі важливі теми як: кохання, життя, час та інші.

Основними концептами для літератури усіх часів можна вважати концепти: кохання, смерть, життя, свобода, час, ідентичності, війни та миру.

Через емоційний вплив на читача концепт кохання дуже поширений серед літературних творів різних жанрів. Так, кохання часто зображують в доброму сенсі як рушійну силу до змін життя людини, подолання будь-яких проблем та перешкод, а іноді концепція кохання використовується для надання негативного забарвлення твору. Наприклад, кохання без відповіді чи зрада часто породжують концепцію помсти. Найчастіше у літературі використовується три типи кохання, а саме: романтичне, духовне, трагічне.

Романтичне – це кохання персонажів твору, яке сповнене переживаннями та складнощами, які закохані долають разом для збереження своїх почуттів та стосунків.

Духовне – це вид кохання коли люди повністю знаходяться за рамками фізичних і романтичних почуттів. Це той тип кохання, коли люди поєднуються на рівні духовного зв'язку і існують у цілковитій гармонії.

Трагічне – займає друге місце після романтичного, адже зображує невідале чи нерозділене кохання, яке підштовхує людину до певних вчинків. Часто теми трагічного кохання мають не щасливий фінал.

Тим самим можна зазначити що концепт кохання є доволі широким і здатен реалізувати на своїй основі інші концепції.

Загалом концепт в літературі це скоріше відображення індивідуального авторського пізнання, його світобачення та емоцій.

Поняття «концепт» сформувалося в результаті вивчення вченими-літературознавцями певних ментальних категорій, що належать окремо взятій свідомості. Дослідження поняття концепт дає змогу зрозуміти особливості та закономірності мислення автора, а також механізми інтерпретації індивідуально-авторської концепції світу.

Особливо важливим у дослідженнях стало *«вивчення художнього мислення письменників і поетів, які створюють у своїх творах іншу реальність»* [12, с.195].

Аналізуючи концепти можна простежити певну еволюцію ідеї чи теми протягом творчості автора, розкрити його підтеми, приховані сенси. Так, аналізуючи творчість одного автора часто вдається викрити одну послідовну лінію та ідею, яку автор використовує в різних творах. Це сприяє розумінню авторського задуму, його творчості та розуміння автора загалом.

Висновки до першого розділу

Отже, поняття концепт є невідомою частиною літератури та її аналізу. Завдяки вивченню терміну концепт, відбулася поява нових наукових галузей. Концепти слугують основою розуміння творів, вони здатні перенести нас у вимір створений атором та проєціювати його світобачення та світосприйняття на нас як на читачів. Вивчення та аналіз терміну «концепт» як у сфері літератури так і в інших стає популярнішим з кожним днем. На сьогодні ми на

жаль не маємо одного чіткого визначення термінології «концепт». Так, однією з основних версій є думка про те, що концепт у літературі – це відображення досвіду, світобачення, культурного, народного, психологічного та соціального аспектів.

Проте це створює можливість для розширення власних кордонів та створення власного розуміння даного терміну. Це спонукає вчених та літературознавців вести постійні дискусії та поглиблюватись у матеріал для того щоб спробувати дати чітке значення терміну «концепт».

Так, з'явившись з початку у філософії цей термін перекочував і до галузі лінгвістики. Він став одним з ключових понять когнітивної лінгвістики. Де основна задача лежить в тому щоб аналізувати концептуальну картину світу людини. Тим самим сприяв її розвитку. У літературі головними концептами можна ввжати концепт життя, смерті, любові та свободи. Проте концепт життя виступає головним, адже воно поєднує в собі усі подальші концепти, ті які відомі наразі і ті які будуть колись.

РОЗДІЛ 2. КОНЦЕПТ ЖИТТЯ У ТВОРІ «LA VIE MODE D'EMPLOI».

2.1 Лексико-стилістичні особливості

Автором цього прекрасного роману є Жорж Перек, людина яка є доволі популярної не лише у колах французьких літературознавців, а й у цілому світі.

Жорж Перек є одним з найвпливовіших новаторів у французькій літературі ХХ століття. Народився 7 березня 1936 року в Парижі. Батьки Перека були польськими євреями, які емігрували до Франції. Через початок війни, через небезпеку для життя Жоржа через антиєврейські чистки, його мати відправила його до міста Віллар-де-Лан на санітарному потязі. Там він певний час перебував під опікою Червоного хреста. На жаль, мати врятуватись не вдалось та за припущеннями вона загинула у концтаборі Аушвіц. Через що він перейшов під опіку тітки.

Перший роман (Замах в Сараєво) він написав перебуваючи на військовій службі. Після армії він працював архіватором у нейрофізіологічної лабораторії лікарні Святого Антуана.[13]

Першу нагороду Перек отримав за твір «Речі» (Les choses). Цей твір отримав Премію Ренодо. У 1967 році Перек приєднався до спілки УЛПО. Перек був членом французького об'єднання УЛПО (фр. Oulipo, скорочення **O**Uvroir de **L**itterature **P**Otentielle. Об'єднання прагнуло досліджувати можливості мови через вивчення і створення певних літературних обмежень. Під обмеженнями мають на увазі будь-які вимоги до текстів.

Жорж Перек був не лише письменником, а й працював над радіоп'єсами, і потім перейшов на кінематографію. В цій сфері він також добре розвинувся і отримав Премію Жана Віго за фільм який був створений на основі власного роману «Людина, що спить».

Проте найвизначнішу нагороду власного життя Жорж отримав саме за твір «La vie mode d'emploi», за цей витвір він отримав Премію Медічі.

Закінчилось життя Жоржа Перека доволі рано, не доживши до свого 46 дня народження він помер від раку легень.

Роман «La vie mode d'emploi» являється найвизначнішим твором Жоржа Перека. Оприлюднення даного твору відбулося у 1978 році, і є унікальним у своєму виді. Унікальність твору полягає в його мазайчності. Твір має глибокий підтекст який змушує його сприймати з філософської точки зору, та має складну структуру.

Назву книжки Перек він згадує у іншому своєму творі «Ce qui stimule ma racontouze», там Перек зазначає, що вираз «mode d'emploi» був модним у рекламних та медійних колах у 1970-х роках, оскільки він пропонував модель для наслідування, щось чітко визначене. З іншого боку, «життя» належить до сфери випадкового, оскільки ніхто не знає своєї долі. Ці два антитетичні поняття - одне точне, інше розпливчате - відображають концепцію письма Жоржа Перека, і відповідають жорстким рамкам, які письменник використовує для того, щоб дати волю своїй уяві.

Основною ідеєю твору є зображення багатоквартирного будинку у Парижі. Як і кожний будинок він населений великою кількістю людей, і твір намагається розкрити життя кожного з цих мешканців.

Роман великий, та складається з 99 розділів, кожен розділ відповідає номеру кімнат і в кожному з яких описується життя мешканців.

Кожен з розділів пов'язаний між собою, вони поєднуються діалогами та подіями. Через таку пов'язаність будинок набуває більшого сенсу, він перестає існувати як звичайна багатоповерхівка, будинок набуває статусу маленького всесвіту в якому кожен елемент займає своє визначене місце та впливає на все існуюче.

Дана структуризація дає змогу читачу відчувати себе у лабіринті життя. Кожна кімната є новим етапом лабіринту і іноді, для того аби розібратись,

треба повертатись до поворотів, тобто кімнат та переосмислювати їх зображення з нового для себе боку. Власне сам Перек коментує цей твір так:

(«Я уявляю собі паризький будинок, фасад якого знято [...] так, що від першого поверху до горища всі кімнати на фасаді видно миттєво й одночасно. Роман, який називається «Життя, спосіб використання», обмежується (якщо я наважуся використати це дієслово для проекту, остаточний варіант якого складатиме близько чотирьохсот сторінок) описом кімнат, що відкриваються таким чином, і діяльністю, яка в них відбувається [...]» [14, с.57]

Оскільки Перек вклав у цей текст, свою душу він заслуговує на те, щоб його читали так, щоб підкреслити екзистенційний аспект роману. Через літературу Перек, мав доступ до чогось фундаментального та екзистенційного, що дає читачеві зобов'язання. Тематичний підхід дозволяє нам підійти до «Режиму праці» з огляду на екзистенційний і, можливо, універсальний вимір твору.

Також Жорж Перек створюючи твори зашифровував у них певні автобіографічні елементи. Так, за словами Магне, Перек зазначав:

«Я зашифрую автобіографічні елементи у своїх текстах (і, гадаю, в усіх)» [15]

В уявленні Перека цей роман постає як сітка 10 на 10. Де кожен квадрат це певна кімната чи простір будівлі. Особливо цікавим аспектом є те, що Жорж Перек бажає ускладнити твору та пропонує читачам переміщатися по цій сітці, як кінь у шахах. Де кожен такий хід визначає кількість і порядок розділів які будуть пройдені читачем.

Кожна з історій про яку розповідається від конкретних персонажів переносить читача не лише в той будинок, а й в іншу країну, місце та іноді навіть час. Читачу розповідають про людей, які живуть чи жили у тій чи іншій кімнаті. Той факт, що твір написано як головоломку, викликає неабияке

зацікавлення, в тому числі ті хто прагнуть віднайти «спецефекти» у тексті. Як наслідок, може здатися, що до цього роману важко підійти, оскільки багато хто вважає, що потрібно бути якимось фахівцем або теоретиком, щоб осягнути цей твір. Проте, сам Перек не був фахівцем, він перервав вивчення історії, і в протиположності іншим історикам не виділявся великим інтелектом. Наприклад, він віддавав перевагу кримінальним романам, а не класиці, і його стиль написання був в певній мірі простіше, ніж у багатьох інших французьких авторів.

Особливістю зображення цього дому є мешканці, які не бояться щось втратити, кожен з них має свою мету до якої він йде, будинок наповнений людьми, з кардинально різними професіями та хобі. Починаючи від дослідників, викладачів та художників закінчуючи гравцями та колекціонерами.

Так, наприклад у творі є повітряний гімнаст, який, задля удосконалення власної майстерності, тренувався на трапеції вдень і вночі:

«[...] у поїзді для нього зарезервували ціле купе, де він міг спробувати жити так само, як на своїй трапеції, і лежати в сітці» [16, с.71]

Інша історія про Марселя Аппенцеля, який хотів вивчити життя племені на Суматрі, і все дійшло до того, що його життя стало одним цілим з життям племені. Аппенцель постійно переслідував їх, хоча плем'я відмовлялося від будь-якого доброго жесту чи підходу. Коли його знайшли майже через шість років:

«він важив двадцять дев'ять кілограмів і був одягнений лише у щось на кшталт штанів, зроблених з незліченної кількості маленьких шматочків тканини, зшитих разом [...]» [16, с.142].

Складається враження, що середній вік мешканців досить високий, оскільки там проживає або згадується дуже мало дітей і атмосфера в будинку не зовсім хороша, і нелегко визначити можливу причину цього.

Одним із прикладів є молода пара Реолів, яка оголосила про своє одруження невдовзі після переїзду до будинку. Консьєржка, мадам Ночер, почала збирати кошти на їхній подарунок, але отримала лише 41 франк. Можливо, це свідчить про байдужість персонажів до своїх сусідів чи до зовнішнього світу. Що є зображенням особливості цього твору. На мою думку таким чином Перек спробував донести та показати читачам про байдужість навколишнього світу до людини. Де не лише незнайомці не звертають увагу та людину, а й ті з ким ми пересікаємося кожен день. Цікавим аспектом даного роману є роль оповідача, та хто її відіграє?

З одного боку є автор, який наче розповідає всю історію, з іншого – рідкі діалоги персонажів, які говорять самі за себе, але є і третя сторона.

Так, на звороті книги нам відкривається картина художника та одного з мешканців цього будинку Сержа Валена. У зв'язку з тим що роман фактично є описом його картини, постає цікаве питання: Чи можна вважати що саме він як художник і є оповідачем, а роман це лише зображення життя його картини?

До цього ж є цікавий коментар Перека для видання *«Le Magazine littéraire»* у 1978 в якому він зазначає:

«Книга розповідає про справу Бартлбута та Вінклера, який складає пазли і знайшов спосіб, як зробити так, щоб вирізані сліди повністю зникли з реконструйованої акварелі. І все це розповідає третій персонаж, оповідач, який має фарбувати будинок» [17: с.66]

В іншому інтерв'ю, Перек називає Валена *«художником, який розповідає історію будинку»*, та додає: *«Нарешті, є четвертий персонаж, який ніколи не з'являється: оповідач»* [17, с.67]

Цей коментар дає зрозуміти, що і сам Перек не цілком визначився з роллю оповідача і можливо Вален не є єдино осібним оповідачем.

Адже як з'ясовується в епілозі твору картина так і не була розпочата, і тоді втрачається логічний зв'язок з тим про що йдеться в романі і тією картиною яку малює Вален.

Оповідь тексту відбувається від якогось голосу, який завжди використовує займенник «ми»-«nous». Таким чином сприйняття цього займеннику може бути цілковито різним, іноді це «я + ти», іноді це просто «я», а іноді це «я + він». Оповідач цим самим змушує читача вагатись та обдумувати кожне таке використання. Цей голос веде читача по твору, він вирішує де почати та де закінчити, він говорить про ситуації, майбутнє, і навіть залишає коментарі:

"Є всі підстави припускати, що контракт, який він підписав з мільярдером, містив чіткий пункт [...]" [16 с. 54].

"Незабаром стара квартира перетвориться на кокетливе житло [...]"[16 с.24]

Оповідач є анонімною особою, яка залишає за собою право залишати коментарі лише там, де вважає це за потрібне.

Характерною особливістю цього роману є майже повна відсутність діалогів, не зважаючи на його розмір та на концепцію багатоповерхового будинку, діалоги – доволі рідка річ у цьому творі.

Проте це особливість не лише даного твору, а й загалом письма Перека. На мою думку, така особливість автора існує для створення відчуття моменту, застиглого середовища, яке створює враження жорсткості та певній непривітливості будинку.

Така думка також фіксується у тексті з коментарем Валена:

«Сама ідея цієї картини, яку планували намалювати [...] змусила його відчутти себе гротескним мавзолеєм [...]" [16 с.164].

В даному творі Перек використовує багато лінгвістичних засобів, таких як метафори, епітети, порівняння, іронію, алегорію, метонімію, оксиморон.

Метафора:

«*des treuils aux filins tendus comme des nerfs*» – тут відбувається порівняння тросів з нервами, а саме те як вони натягнуті та напружені, адже в людському організмі нерви повинні бути міцними і напруженими для виконання своїх функцій.

«*des montagnes de cageots gonflés de fruits et légumes*» - відображення настільки великої кількості ящиків, що вона аж нагадують гори.

"le ciel est couvert de floraisons (bleu foncé sur fond plus clair) identiques à celles du givre sur une vitre" – метафора що зорі, як морозні візерунки на склі.

Епітет:

vieux chevaux aveugles – старі, сліпі коні.

une eau noirâtre – чорна вода, у значенні брудна.

immenses halls souterrains – великі підземні зали.

Порівняння:

tuyaux d'incendie en toile métallisée, gros comme des troncs d'arbres – порівняння пожежних труб зі стовбурами дерев.

des cuisines démesurées avec des bassines grosses comme des machines à vapeur – порівняння тазів з їжею з великими паровими машинами.

Іронія:

La cliente abusée perdant ses cheveux en voulant les teindre. – іронія полягає в ситуації, в якій при спробі покращити власне волосся, жінка повністю його втрачає.

Алегорія:

*l'Afrique est personnifiée par un nègrillon assis sur un lion couché;
l'Amérique par une femme parée de plumes ; chevauchant en amazone un crocodile
elle serre contre son sein gauche une corne d'abondance*

Venus et un amour, assis dans un char décoré de fleurs, tirés par trois cygnes
- алегорія кохання і краси, представлені Венерою і амуром на квітковій колісниці.

Метонімія:

Le tapis de laine rouge passé étouffe, ces embryons de vie communautaire – у даному випадку килим є об'єктом, який представляє собою певне місце.

Оксиморон:

une aérienne structure de métal – даний уривок є оксимороном, адже метал це важка і тверда текстура, а повітряне викликає асоціацію з легкістю.

2.2 Новаторство твору «La vie mode d'emploi»

Творчість Жожа Перека займає визначне місце у французькій літературі. Досягнути цього вдалось не лише за цікаві теми творів, а й за спосіб їх виконання та використання цікавих та незвичних ідей.

Так, на мою думку, новаторство Жожра Перека дуже добре відслідковується саме в книзі «La vie mode d'emploi». Особливістю у творі є майже повна відсутність діалогів, використання греко-латинських квадратів та незвичного та нового методу читання – хід шахового коня.

По-перше, варто зазначити, що особливістю твору є зображення часу, у творі відсутнє відчуття плину часу, розповідь про всі події відбуваються в один момент близько 20 години вечора. Як згадувалося раніше, роман складається з 99 розділів, кожен з розділів має назву частини вулиці Сімон-Крубелльє 11, а в деяких місцях події відбувають по декілька разів. Як приклад, існує 12 розділів, які отримали назви сходів: «На сходах 1», «На сходах 2» і так далі, або 22 глава має назву - «Передпокій 1», а «Передпокій 2»

- це глава 90. Розділи не мають хронологічного порядку за назвами. Так, як події в книзі відбуваються в одну зупинену мить, певна хронологія відсутня. Але навіть коли час йде, наприклад, коли мова йде про події, які були до цього, в минулому, а такий прийом займає доволі багато місця у книзі, порядок все одно не дотримується.

Малюнок який зображений в книжці, а саме умовний розріз будинку є сіткою 10 на 10. (Див. дод. 1)

Книга дає підказки, скільки кімнат може мати кожна квартира. Це означає, що кожен квадрат може також представляти кімнату будинку.

Цікаво відзначити, що цей факт означає, що всю квартиру можна побачити через один розріз, чого в реальності зазвичай не буває.

Дотримуючись порядку розділів на основі тексту можна побачити, що Перек насправді має суворий шаблон від якого не відступає. Цей шаблон має форму літери «L» 3 на 2, як хід коня в шахах.

Так, пройшовши весь маршрут книги, можна помітити, що форма «L» ідеально повторюється майже по всій книзі, за одним винятком, де між розділами 65 і 66 пропущений нижній лівий кут будівлі, через що один раз втрачається шаблон «L». Очевидно, що це зроблено навмисно, оскільки, якби нижній лівий кут був відвіданий, він би ідеально вписався у візерунок між розділами 65 і 66. (Див. Дод. 2)

Це залишає нам наступне: Сітка 10 на 10, кожна клітинка відвідується один і тільки один раз і L-подібний рух між кожним кроком.

Пропустивши одну клітинку автор надає йому певного значення. Це не просто пропуск, не просто відсутній пазл, а та сама недосказана та прихована історія, яка не потрапляє в поле зору основної історії, можливо то історія самого автора, а можливо це лише стимуляція читача до відкриття нових інтерпретацій цього пропуску.

Даний пропуск створює літературну інтригу, з точки зору літератури цей засіб використовується для ефекту незавершеності та недосконалості. Це може бути прихованим зсиланням на недосконалість суспільства, як на прикладі історії про збір коштів для молодої пари, яка заселилась в будинок.

Також пропуск може свідчити про певну травму письменника, це може символізувати втрату важливої людини, адже в житті кожного є послідовність, і у випадку втрати важливого елементу нашого життя. Не кожен здатен повернутися на попередній шлях. Або це слугує метафорою про те саме завдання чи бажання, яке ми колись не виконали, той самий втрачений елемент, який вже неможливо віднайти та відтворити.

Ще одне можливе завдання пропуску, це виклик для читача, а саме завдання віднайти втрачені підказки, які можуть бути розкидані твором, для розуміння значення даного пропуску.

Важливість цього пропуску обумовлена і біографією Перека. Як учасник «УЛШПО», він часто використовував обмеження та математичні прийоми в письмі, наприклад греко-латинський квадрат.

З цієї точки зору, пропущений розділ виступає оммажем для цієї традиції, тим самим показуючи, що літературні обмеження здатні створювати нові сенси та ламати рамки прийнятого.

Щодо використання греко-латинських квадратів, то Перек прагнув використати за основу один греко-латинський квадрат 10 на 10, але він вважав що це не давало б достатньо даних для роботи. За його задумом, це призвело б до дуже повторюваного результату. Щоб подолати цю проблему, він придумав спосіб створити кілька різних греко-латинських квадратів з одного.

Він змінив техніку під назвою «кеніна», яка в свою чергу є зміненою формою «сестини», як результат таких дій він зміг отримати 21 греко-латинський квадрат. Це вказує нам на складність підходу Перека до написання

цього твору, адже для цього він видозмінив вже змінену техніку поетичної форми.

Тоді коли «хід коня» Перек використовував для зображення порядку проходження розділів, то греко-латинський квадрат використовувався для надання характеристики розділу.

Так, наприклад, кожне слово з греко-латинського квадрату відповідало певному елементу чи деталі, що допомогло створити детальніший опис в якому кожен елемент відіграє власну унікальну роль. Ці характеристики були визначені за допомогою 21 квадрату, а сітка 10 на 10 накладалася на ці квадрати для визначення, який за який елемент відповідає певний квадрат.

Малюнок зображує один з 21 греко-латинських квадратів, які використовує Перек. Саме цей греко-латинський квадрат був використаний для визначення позиції та діяльності, яка повинна була відбуватися в кожному розділі. Хоча повний перелік усіх обмежень, які мали бути використані в кожній главі, доступний, повного переліку, який би пояснював, як саме вони були використані в книзі, не існує.(Дод.3)

Дані прийоми як квадрати та «хід коня», є наймовірно корисними та слугують для впорядкування тих речей, які здаються випадковими. Це дає змогу автору уникати повторень та створювати щось нове при цьому будучи обмеженим в елементах. Оскільки обидва обмеження використовують сітку, дуже легко просто пропустити деякі частини, як це зробив Перек.

Не зважаючи на очікування, що математичні обмеження будуть давати традиційні і передбачувані результати, це виявилось не так, оскільки навіть при використанні тих самих даних і тих самих обмежень, найменші зміни призводять до цілковито нових результатів, які в свою чергу породжують більші зміни.

Ці методи, які були використані Переком можуть бути корисними у майбутньому, адже в зв'язку з розвитком математики, ці способи мають

великий потенціал, головне аби письменники використовували їх творчо, з нової точки зору.

У зв'язку з тим, що під час написання даного роману «хід коня» та «греко-латинські квадрати» були новими концепціями, Перек був вимушений сам створювати «хід коня» та виходячи з ситуації створювати більшу різноманітність греко-римських квадратів. Але це були лише інструменти для створення того, що він хотів створити. Подібний підхід і відданість повинні бути застосовані всюди, якщо ми хочемо створювати щось нове та неперевершене. Перек був першим автором який настільки переосмисли і так нову концепцію, тим самим дав поштовх для вивчення концепту «шахової дошки».

2.3 Головні персонажі та їх історія.

Персонажі відіграють визначальну роль у сприйнятті цього роману. Так як роман описує багатоповерхівку, історії персонажів стають ключовими у цій історії. Навколо кожного з мешканців розгортається власна історія, і кожна така історія поєднується в одну цілу картину будинку.

Персонажі твору не лише виконують ключову роль у розвитку сюжету, а й є способом втілення глибокого філософського сенсу, який дає змогу читачеві замислитись про такі фундаментальні питання як сенс життя. Персонажі являють дзеркалом яке відбиває різні, реальні, сторони людської природи. Наприклад: бажання досягти ідеалу, протидія невизначеності, випадковості та хаосу, викривлене та маніпулятивне сприйняття реальності, і головне – аналіз життів інших людей.

Життєві шляхи персонажів стають розкриттям головної теми роману, де кожен персонаж має визначене місце, та є ключовим елементом для розуміння авторської концепції.

У творі зазначена велика кількість персонажів, що є характерним для багатоповерхового будинку, проте варто зосередитися на головних. Так,

виокремлюючи якусь певну історію, я дійшов до висновку, що одним з основних героїв є Персіваль Бартлбут. Це людина до чієї історії оповідач повертається впродовж усієї книги. Саме ця історія одна з небагатьох, які мають вплив на когось. Таким чином, історія Бартлбута має вплив на Гаспара Вінклера з його історією про виробника пазлів та на Сержа Валена з історією про художника який малював.

Отже, Персіваль Бартлбут – мільярдер без якого не існувало б проекту-головоломки. Без нього було б втрачене відчуття напруги яке просочило увесь будинок. Бартлбут народився у Англії та був спадкоємцем величезного статку, через що він вів розгульний спосіб життя. Причини переїзду до Парижу нам невідомі. Єдине чого він прагнув це було створення якогось проекту. Таким чином на перший план вийшла невизначена ідея, яка містила три керівні принципи:

- моральний
- логічний
- естетичний

Точніше, це був проект, який повинен був вийти дуже складним, але не неможливим, і який мав керувати всім життям Бартлбута. За словами Бартлбута, граголоволомка охоплювала всі ці принципи, і його план полягав у тому, щоб скласти пазли на основі зображень, створених ним самим.

Серед мешканців будинку він займає визначне місце, скоріш за все це пов'язано з його багатством або проектом. На мою думку саме аспект багатства робить з нього шановану постать. Таким чином Перек вносить у твір певну привілейованість за фінансовим показником, яка характерна для реального світу.

Його проект також залучив багато людей тим чи іншим способом. Для нього було важливо, щоб "людина, яка допомагатиме йому в його дослідженнях, жила в самій будівлі, або якомога ближче до неї". [16, с.44]

Ось, наприклад, Смоутф, дворецький, присвятив більше п'ятдесяти років свого життя служінню Бартлбута. У вісімдесят років він все ще відмовляється йти на пенсію. Мадам Хуркад відповідала за виготовлення чорних коробок, в які складали шматочки пазлу, коли вони були готові.

Кінорежисер Роршаш почув про проект Бартлбута на початку сімдесятих років. Його телевізійна кар'єра ніколи не мала великого успіху, але чутки про проект нашттовхнули його на ідею гігантської програми: реконструювати весь проєкт Бартлбута.

Історія даного персонажу впливає на сприйняття читачем цього роману через одержимість власним проєктом. Через цю одержимість та відстороненість від реального, надають роману філософської глибини. Ця історія ставить під сумнів увесь сенс життя та будь-якого прагнення до успіху. Такий спосіб життя є контрастним порівняно з традиційним життям інших персонажів. Цей персонаж є символом ідеї про неважливість будь-яких досягнень в житті. Він постає символом циклічного і марного життя.

Ще одним важливим персонажем твору є Гаспар Вінклер. Власне, протягом усього роману його постать оточує своєрідна загадка. Читач майже ніколи не може осягнути чи зрозуміти його. Вже на початку твору Гаспар постає мертвим. Вмер він за два роки до початку розповіді, але все одно його фігура впливає на Бартлбута та учасників проєкту протягом твору. Судити про Гаспара нам вдається мало, адже наданої інформації про нього не достатньо.

Єдине що відомо про Гаспара це те, що він сирота, і виховував його невідомий нам пан Гутман. Він мав сестру, і переїхав в Париж саме через її пошуки. Через безуспішні пошуки Гаспар на 18 місяців відправився до армії, після якої він одружився з жінкою та переїхав у будинок за адресою Сімон-Крубельє 11. Спочатку він працював у магазині іграшок, а після цього за об'явою, яку знайшла його дружина, потрапив працювати до Бартлбута.

В той час Бартлбут шукав того, хто міг перетворити його акварелі на пазли. Саме тому Гаспар підійшов на цю роль, бо дуже добре вмів працювати руками і міг перетворити будь-що на фантастичний об'єкт. Гаспара поважали мешканці будинку, бо через свою доброту та вмілі руки він створював іграшки і безкоштовно роздавав їх сусідам, навіть тим з ким не спілкувався. На мою думку, він це робив на згадку про дружину, яка померла разом з дитиною під час пологів.

У цьому творі Гаспар виступає в ролі митця. Пазли створювані ним, не якийсь простий елемент, а результат кропіткої фізичної та розумової праці.

Цей персонаж вводить у твір розуміння що життя є не лише серією випадковостей, а й результатом важкої праці. Він вираховує кожну деталь, кожен з своїх кроків, тим самим створюючи противагу випадковостям життя.

Третім, але не менш важливим персонажем постає фігура Сержа Валена. Вален – той самий художник, який малює картину будинку. Вален виступає як наставник Бартлбота по малюванню. Він суворий, часто критичний і іноді навіть нестерпний, адже руйнує роботи Бартлбота своєю критикою. Але в таких діях Перек прагне відобразити образ суворого «наставника», який гнівається аби сприяти самовдосконаленню.

Не зважаючи на складність відносин між ними, протягом усього тексту відчувається прихована небайдужість Валена по відношенню до Бартлбота, так, смерть Бартлбота вразила його настільки, що це призвело до депресії. Через стан депресії він перестав виходити з кімнати, відмовився від їжі, і втратив здатність тверезо мислити. Через що помер від виснаження 15 серпня.

Вален був дійсно зацікавлений у справі Бартлбота, але приховував це, і дуже рідко ставив йому якісь питання. Намагавшись зрозуміти чому Бартбот так прагне малювати Вален і дізнався про його проєкт по створенню пазлу.

Вален в творі виступає метафоричним зображенням тем навчання, творчості та самотності. А його смерть є завершальним етапом життя будинку та його мешканців.

Отже, ці три персонажі досить різні за своїм характером, але через них усіх Жорж Перек втілює різні аспекти концепту життя. Таким чином життя Бартлбута – це концепція абсурдного і марного. Вінклер – творчого і продуктивного. Вален – навчання та пізнання. Вони усі представляють певний розділ філософських роздумів. В яких людина осмислює сенс життя, її абсурдність, значення навчання та творчості.

2.4 Концепт «Життя» у романі «La vie mode d'emploi»

Цьому роману притаманні декілька концептів, таких як: життя, час та помста. Головним безперечно постає концепт життя, адже можна вважати що даний концепт є уособленням багатьох інших концептів, таких як: час, кохання, віра, простір та інші.

Концепт життя розкритий у романі за допомогою мозаїчної структури та ефекту «хід коня» про який йшла мова раніше. Завдяки мозаїчній структурі вдалося детально описати мешканців будинку, а «хід коня» дає змогу читачу опинитися в різноманітних ситуаціях, які начебто не пов'язані одна з одною.

Життя зображується різноманітним та повним, охоплює переживання, історії та долі мешканців. За допомогою цього Перек зображує складність та невизначеність людського існування.

Так, кожен з мешканців має свій шлях, а читач знаходиться лише в ролі спостерігача. Завдяки використанню «греко-римських квадратів» концепт життя втілюється і у матеріальні речі: предмети, інтер'єр, особисті речі. Так, описуючи концепт життя виникає дуже дивне поняття плину часу в даному творі. Поняття часу є з одного боку чітким, так як події відбуваються в різних квартирах, але в один час 23 червня 1975 року біля 20 години вечора, а опис місць де відбувається подія та основна мова відбувається з використанням

теперішнього часу, а з іншого невизначеним, це відображено навіть у ваганнях оповідача почати розповідь:

«Так, вона може початися ось так, тут, ось так, досить важко і повільно [...]» [16, с.21].

Далі розповідь починається:

«Так, вона почнеться тут: між третім і четвертим поверхами, вулиця Сімон-Крубельє, 11. Жінка років сорока піднімається сходами [...]» [16, с.22].

Приклади вживання теперішнього часу у книзі:

1) *"Sur le sol il y a un tapis de sisal **tressé** dont les fibres s'entrelacent de manière à former des motifs en forme d'étoile."*

2) *"À droite, un pylône métallique dont les traverses **portent** sur chacun de leurs points d'intersection une grosse lampe électrique **allumée**."*

3) *"Le troisième représente un animal fabuleux, le tarande, dont la première description fut **donnée** par Gélon le Sarmate."*

4) *"À gauche, une constellation **reproduit**..."*

5) *"Le vieux cocher l'apprit, **parvint** à s'échapper de son lointain asile, revint au château et se pendit dans la chambre même où le drame avait eu lieu." [16, с.32-36]*

Більшість інформації подається в теперішньому часі, але лише інформація про одного з головних героїв, а саме Бартлбута подається у минулому часі. І лише наприкінці твору розповідь про нього з'являється у теперішньому часі. І лише у шести абзацах, які мають однаковий початок.

Варто зазначити що у цих 6 уривках, автор використав 6 різних способів для зазначення часу:

«C'est le vingt-trois juin mille neuf cent soixante-quinze et il n'est pas loin de huit heures du soir.»

«C'est le vingt-trois juin mille neuf cent soixante-quinze et il est près de huit heures du soir.»

«C'est le vingt-trois juin mille neuf cent soixante-quinze et il est presque huit heures du soir.»

«C'est le vingt-trois juin mille neuf cent soixante-quinze et il sera bientôt huit heures du soir.»

«C'est le vingt-trois juin mille neuf cent soixante-quinze et il sera dans un instant huit heures du soir.»

«C'est le vingt-trois juin mille neuf cent soixante-quinze et il va être huit heures du soir.» [16, с. 576]

Усім шістьом абзацам притаманне відчуття напруги, а останній взагалі сповіщає читача про смерть Бартлбута. Таким чином, роман є одночасно романом миті і романом, який не зважає на час. Історії охоплюють десятиліття і країни, але всі вони починаються у великому паризькому будинку літнього вечора 1975 року.

Також час відіграє важливу роль у розумінні життя людини у даному творі, бо використовується для зображення життя героїв через десятки років. Загалом у творі Перека концепт «життя» представлений через велику кількість аспектів, які є філософськими, логічними чи моральними роздумами про його сенс.

До філософських аспектів можна привести дану цитату:

"Elle mit deux ans à mesurer la distance qu'il y avait entre les rêves qu'ils avaient entretenus pendant dix ans, et cette réalité mesquine qui serait désormais sa vie. Elle se mit à haïr son mari, et reportant sur son fils tout l'amour qu'elle avait éprouvé, décida de s'enfuir avec l'enfant." [16, с.334-342]

Тут можна чітко побачити переосмислення власного життя, а також вплив її рішень на подальше життя. Такі роздуми і дії показують, що сенс життя це відчуття емоцій і переживань, а не досягнення чи статус.

Логічний аспект – зображений в фрагменті де Бартлбут намагається повністю уникнути випадковості і працює лише в чітко визначених межах.

"Le second fut d'ordre logique : excluant tout recours au hasard, l'entreprise ferait fonctionner le temps et l'espace comme des coordonnées abstraites où viendraient s'inscrire avec une récurrence inéluctable des événements identiques se produisant inexorablement dans leur lieu, à leur date" [16, с.152-159]

Це є зображенням аспекту життя як послідовними подіями, які трапляються згідно до визначеного плану, правил чи законів і жодним чином не залежать від навколишнього світу.

Проте, в той самий час, розглядаючи його ж життя можна зазначити, що його проєкт життя можна трактувати як метафору. Він присвятив власне життя створенню акварелей, перетворенню їх на пазли та потім знищенню цих пазлів, відновлюючи картини до їх початкового стану. Ця циклічна справа фактично розпочалась з нічого і закінчилась так само. Це є символом безглуздої циклічності життя.

«Проект знищував би себе в міру розгортання; його досконалість була б циклічною: послідовність подій, які, пов'язуючись між собою, нівелювали б одна одну: починаючи з нічого, Бартлбут повертався б до нічого, через точні трансформації кінцевих об'єктів.» [16, с.152-159]

Серед моральних аспектів варто привести приклад Бартлбута. Все життя даного героя було організоване лише навколо власного проєкту. Цей проєкт повністю поглинув його особистість, це не є ні вражаючим, ні героїчним; це буде просто, непомітно. Таке рішення є відображенням концепції життя, як послідовне й усвідомлене виконання поставлених перед собою цілей, не звертаючи увагу на теперішній чи подальший вплив цих дій на інших.

Концепція життя описується Переком завдяки найменшим дрібницям. Він детально описує сцени побуту, і навіть найменші події, з яких складається повсякденне життя мешканців будинку. Така деталізація створює враження хаотичності і в той же час організованості життя. Кожна дія і кожен момент зображений в творі, навіть найменший, займає своє визначене і, головне, правильне місце у цій великій картині життя.

Окрім цих аспектів та концепту часу який втілюється завдяки існуванню концепту життя, характерним для цього твору та Перека є використання таких концепцій як: кохання, помста, ненависть, повсякденність, спогади, вибору та смерті.

Концепція любові отримує різний прояв протягом книги, від романтичної до дружньої та сімейної.

"Elle jugea qu'il était homme de qualité, conçu de l'amour pour lui, et lui offrit de favoriser son évasion s'il voulait l'épouser"

"La première fut si transportée de joie à l'arrivée de son mari sous quelque condition qu'il lui fût rendu, qu'elle acquiesça à tout, et témoigna à sa bienfaitrice l'excès de sa reconnaissance"

Концепцію помсти можна вважати як втілення концепту життя, адже для багатьох людей, яким хтось спричиняв біль основною ціллю життя стає помста. Це явище існує вже дуже довго, при цьому навіть маючи культурне коріння. Так, навіть існує вислів «око за око, зуб за зуб». Люди створювали кодекси та закони за якими помста у тій чи іншій ситуації ставала головною метою життя людини.

Твір певною мірою обертається навколо цієї теми. Проте, у даному випадку помста не ґрунтується на ненависті як зазвичай, у творі мешканці скоріш мстять не людині за якісь конкретні дії, а мстять ситуації.

Не ненависть до людини спонукає до помсти, а ситуація, яку ця людина могла спричинити, ситуація, яка стає настільки нестерпною, що вимагає помсти. Одним із прикладів є помста Вінклера. Тож помста виступає, як невід'ємна частина чийогось життя, тим самим впливаючи на загальне розуміння концепту.

У цьому творі Перек використав мозаїчний підхід в тому числі для зображення того, що життя наповнене багатьма дрібними частинками, де кожна має свій плив та значення для загальної картини.

Отже концепт життя, це відображення багатьох концепцій, починаючи від часу та кохання, закінчуючи смертю. Жодна концепція, включно з концепцією часу, для людини, не здатна існувати відірвано від концепції життя. Аналізуючи концепцію життя, ми все одно приходимо до аналізу часу, місця, подій, емоцій, тощо. Життя це складний процес, який включає в собі багато аспектів, які сповнені невизначеністю. Реалізація даного концепту проявляється через взаємодію моралі, часу, ситуацій та логіки.

Таким чином повсякденне життя досліджується з точки зору ідей абсурдності, циклічності, важливості деталей, впливу часу тим самим створюючи образ існування людини який містить глибокий та прихований сенс.

Висновки до другого розділу

Підсумовуючи даний розділ варто зазначити, що незважаючи на складність власного життя Жоржу Переку вдалося створити екстраординарний твір, який як в час його публікації так і зараз розриває літературні шаблони. Перек один з небагатьох письменників, які вдалися до використання математики при написанні творів.

«La vie mode d'emploi» - це втілення складного розуміння життя, роман момент в якому зображена велика кількість історій, які починають існувати під дахом однієї багатоповерхівки. Те, як відповідально Перек підійшов до

написання твору видно по методах його письма, адже так як він представник групи письменників «УЛШПО», він часто використовував обмеження, але саме в цьому творі він перейшов рамки мислимого. Для створення цього твору він не просто використав вже існуючі схеми греко-латинських квадратів, а створив свій, особливий, тип квадрату.

Також для ускладнення та створення специфічної особливості твору, для читання він форматовав його під схему «хід коня» коли читач рухається на три клітини по вертикалі і одну по горизонталі, тим самим порушуючи традиційну послідовність сприйняття історій та інформації.

Використовуючи специфіку 10 на 10 клітинок він пише лише 99 розділів і пропускає один, той розділ на який читач потрапив би після 65 розділом і 66. З одного боку це створило дисонанс для читача, а з іншого це дає змогу відкрити власні кордони мислення, та створити власну історію ґрунтуючись на здогадках. Чи спробувати віднайти дял себе цей пропущений пазл у різних розділах.

Він майстерно описав концепт життя у даному творі. «La vie mode d'emploi» описує концепт життя не як щось конкретне та одне, а як основу яка включає в себе неймовірну кількість концепцій, де головними виступають концепція часу та сенсу життя. Так, час, зображений у творі, з одного боку постає як щось що застигло, адже розповідь про усі історії відбувається в один і той самий час, а з іншого, Перек повертається і до минулого, при тому знаходячись в цьому самому, сталому, часі.

Концепт життя також зображений через життя головних персонажів, і кожне з них презентує різне розуміння концепту життя, від циклічності, безсенсовного життя, в якому немає сенсу від досягнень до життя, яке постає не як випадковість, а лише як результат власної праці та досягнень.

ВИСНОВКИ

Провівши аналіз даного твору, я дійшов до висновку, що Жорж Перек та його роман «La vie mode d'emploi», це складна книга, яка підіймає і зображує важливу для сьогодення концепту життя. Сьогодні в літературі важко визначитися з розумінням терміну «концепт», проте з кожним днем зацікавленість даною тематикою серед науковців і дослідників росте. Так ми вже маємо створені явища як концептосфера, та сферу як когнітивна лінгвістика, основним завданням якої є дослідження впливу концептів на людину.

На даний момент ми маємо велику кількість визначення концепт, і кожна людина має власне визначення терміну концепт. Ми вже маємо різні підходи до вивчення концептів, але цього все ще замало, і все ще не достатньо теоретичного матеріалу для формування єдиного визначення.

Не зважаючи на те, що кожна людина має власне розуміння терміну концепт, ми маємо сталі концепти, які характерні для літератури різних епох. Такими концептами постають: кохання, час, мир, самовизначення, смерть, свобода та головний з них – життя. Саме концепт життя, на мою думку, є поєднанням усіх вище зазначених концептів, адже без життя неможливе ні кохання, ні свобода, ні смерть.

У даному творі втілення концепту життя відбулося завдяки персонажам та історіям. Кожна історія має свій власний сенс, кожен персонаж проживає життя по своєму, кожен має власний погляд на життя. Тут люди не підпадають під класифікації «натовпу», кожен з персонажів має характерне «я», іноді ці погляди на життя депресивні, через що, в розумінні деяких персонажів життя не має сенсу та є циклічним. Деякі персонажі навпаки вважають, що життя це перелік випадкових подій, і на життя впливають тільки рішення та власна праця. Також концепт життя відображається через специфіку часу який використовує автор, так життя немов зупинилось на одному моменті, проте

все одно йде розповідь про минуле, реальність переплітається з минулим та можливим майбутнім, тим самим створюючи той самий момент, в якому написаний твір. І лише наприкінці твору, ми здатні дійсно досягнути суть цього «роману моменту».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Приходько А. Н. Концепты и концептосистемы : монографія. Дніпропетровськ, 2013. – 307 с.
2. Полюжин М. М. Про синкретичні теорії концепту / М. М. Полюжин // Проблеми романо-германської філології : зб. наук. пр. – Ужгород : ЛПРА, 2006. – с. 5-22.
3. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава. 2006. – 716 с.
4. Голобородько К.Ю. Лінгвістичний статус концепту / Лінгвістика: Зб. наук.праць. - Луганськ, 2003. – 198 с.
5. Слухай Н. В. Сучасні лінгвістичні теорії концепту як мовно-культурного феномену. Мовні і концептуальні картини світу : збірник наукових праць. Київ. 2002. – с. 462-470
6. Філософський енциклопедичний словник / гол. ред. В. І. Шинкарук. Київ. 2002. – 742 с.
7. Гаврилюк А.П. Роль концепту у перекладознавстві. Наукові записки національного університету «Острозька Академія». Сер. Філологія. 2012. Вип 25. - с. 19-21
8. Літературознавча енциклопедія: У двох томах. Т. 1 Ковалів Ю.І. – 608 с.
9. Балашова С.С. Сучасне розуміння концепту. Актуальні проблеми германської філології в Україні та Болонський процес: матеріали II Міжнародної конференції (20-21 квітня 2007 року). Чернівці: Книги-XXI, 2007. - с. 38-40
10. Сторчак О.Г. Структура лінгвокогнітивного і лінгвокультурного концепту. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер. : Філологічна. 2013. Вип. 37. - с. 271-273

11. Саєвич І.Г. Ключові концепти культури: критерії виокремлення. Слово і речення: синтактика, семантика, прагматика: матеріали Міжнародної наукової конференції, 10-12 жовт. 2013 р. Київ, 2013. - с. 249-255
12. Storti C. The Art of Crossing Cultures. Yarmouth: Intercultural Press, 1990. - 246 pp.
13. https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%96%D0%BE%D1%80%D0%B6_%D0%9F%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BA
14. «Espèces d'espaces» de Georges Perec, publié en 1974. – 256 pp.
15. Magné Bernard, Georges Perec, Éditions Nathan/HER, Paris 1999 (Armand Colin, 2005, pour la présente impression) – 128 pp.
16. «La Vie mode d'emploi» de Georges Perec, publié en 1978. – 700 pp.
17. Magné Bernard, Perecollages 1981-1988, Presses Universitaires du Mirail – Toulouse 1989. – 246 pp.
18. Le monde postmoderne : analyse du discours sur la postmodernité, Paris ; Montréal : L'Harmattan, coll. Logiques sociales, 1996 – 162 pp.
19. John Pedersen : Perec ou les textes croisés. Études Romanes de l'Université de Copenhague, 1985 – 120 p.
20. Іващенко В.Л. Художній концепт: проблема визначення на рівні ментальних структур як форм відображення дійсності - Науковий вісник Волинського державного університету: Мовознавство. - 2004. - №6. - с. 98-103.
21. Мартинюк А. Лінгвістична концептологія: методологічні платформи, методики аналізу, перспективи розвитку// Науковий Вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Серія: Філологічні науки. Луцьк: ВНУ. (2012) - с. 81-88.
22. Єсипенко Н. Текстові концепти та методи їх аналізу// Вісник Волинського національного університету імені Л. Українки. Мовознавство. Луцьк : ВНУ. 5(2009) - с. 253-257
23. Talmy L. Toward a Cognitive Semantics. – Cambridge, MA: MIT Press, 2000. - p. 104-118

24. Sweetser, E. From etymology to pragmatics: metaphorical and cultural aspects of semantic structure. – Cambridge: Cambridge University Press, 1990. - 188 pp.
25. Зеленько А.С. Когнітивна лінгвістика / Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2010. – №13 [200]. – Ч. II. - с. 89-96
26. Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики: зб. наук. пр./ М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка / головний ред. Н.М.Корбозерова.–(2002–2024). –К.: Юстон, 2024. –Вип. 45. – 176с
27. «Концепти і концептосфери: динамічні виміри». Колективна монографія / під ред. І.О.Голубовської, Л.В.Клименко. Фахова колективна монографія. Розділ Концептосфера ART DE VIVRE у французькій лінгвокультурі.: «Логос», 2017. С. 45-121
28. Воробйова О. П. Концептологія в Україні: здобутки, проблеми, прорахунки. Вісник КНЛУ. Сер. Філологія. 2011. Т. 14, № 2. С. 53–64.
29. Слухай Н. В., Снитко О. С., Вільчинська, Т. П. Когнітологія та концептологія в лінгвістичному висвітленні: навчальний посібник. К., 2011. 367 с.
30. Жаботинська С. А. Когнитивная лингвистика: принципы концептуального моделирования. Лінгвістичні студії. Випуск II. Черкаси : Сіяч, 1997. С. 3–11

ДОДАТКИ

1

<i>Honoré</i>		SMAUT	SUTTON	ORLOW-SKA	ALBIN	<i>Marcellet</i>		Simpson Troyan Troquet	
HUTTING		GRATIOLET		CRESPI	NIETO & ROGERS	<i>Jérôme</i>	<i>Francois</i>	PLASSAERT	
<i>Boudin</i>		<i>Gratiotet</i>						<i>Jérôme</i>	
CINOC		Docteur DINTEVILLE						WINCKLER	
<i>Houcode</i>		<i>Gratiotet</i>						<i>Hébert</i>	
REOL		ROESCHASH						FOULEROT	
<i>Spiss</i>								<i>Echart</i>	
BERGER		<i>Grifalconi</i>						MARQUISEAUX	
		<i>Dunglars</i>		ESCALERS				<i>Colomb</i>	
BARTLEBOOTH								FOUREAU	
		<i>Appenauil</i>						<i>DE BEAUMONT</i>	
ALTAMONT									
MOREAU								LOUVET	
ENTRÉE DE SERVICE	MARCIA	ANTIQUITÉS	Cassini		LOGE HALL D'ENTRÉE			<i>Massy</i>	
			NOCHERE					MARCIA	
CAVES	CAVES	CHAUFFERIE	CAVES	MACHERIE	DE L'ASCENSEUR	CAVES	CAVES	CAVES	

2

59	83	15	10	57	48	07	52	45	54
97	11	58	82	16	99	46	55	96	51
84	60	96	14	44	56	49	88	53	44
12	98	81	86	95	17	28	43	50	05
61	85	13	18	27	29	94	04	41	30
99	70	26	80	87	01	42	29	93	83
25	82	88	69	19	36	78	82	31	40
71	65	20	23	89	58	34	37	77	92
68	24	66	73	35	32	90	75	39	32
72	84	21	67	74	38	33	91	76	

3

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10											
1	7	6	5	0	2	9	4	8	2	3	5	4	7	1						
8	7	2	1	8	7	9	6	0	3	9	5	3	4	4	6	5	1	2		
9	6	8	1	3	3	2	8	1	9	7	0	4	4	5	5	7	6	2	3	
0	5	9	7	8	2	4	4	3	8	2	9	1	0	5	6	6	1	7	3	4
2	0	0	6	9	1	8	3	5	4	8	3	9	6	7	7	2	1	4	5	
4	9	3	0	0	7	9	2	8	4	6	6	5	8	7	1	1	3	2	5	6
6	8	5	9	4	0	0	1	9	3	8	5	7	7	1	2	2	4	3	6	7
3	2	4	3	5	4	6	5	7	6	1	7	2	1	8	9	9	0	0	8	
5	3	6	4	7	5	1	6	2	7	3	1	4	2	9	0	0	8	8	9	9
7	4	1	5	2	6	3	7	4	1	5	2	6	3	0	9	8	0	9	8	10